

Kieväjeffiksi, Tiilikäinen Tiilikoffiksi, Partonen Pardojeffiksi ja Jyrki Lusikkainen Jeger Laschiniksi. Mutta kukapa meille on sanonut tätä ennen että meidän nimemme eivät ole paikallaan? Kun me kuljemme Suomessa sukulajiemme luona, niin me sielläkin useimmiten tapaamme yhtä outoja ja vieraita nimiä kuin on itsellämme —

Muistuu mieleeni kohtaus. Lohjansaa-
ren Seppälässä kymmenkunta vuotta sitten. Silloin oli tohtori Hainari yllä mainitussa talossa kesäasuntoa pitämässä. Hän oli meille ystävällinen, usein puhutteli meitä ja keskusteli kanssamme Karjalan oloista ja asioista. Kerran halusi hän ottaa meidän nimemme muistoon ja kysyi, mitkä meidän nimemme ovat. Toverini sanottua nimensä tuli minun vuoro; minä sanoin nimeni niin virallisesti kuin oli opetettu poikana vieraskielisessä koulussa: Ivar Ivanovits Arhipoff. Luultavasti tohtori Forsström halusi muistuttaa minua tästä, koska hän lausui että se on niin venäjäksi; mutta minä en tätä käsittänyt hyväksi enkä pahaksi, arvelinhan vaan, että joskin minua maamo kutsui Iivanoksi ja miero sukuamme Ahippaisiksi, niin kyllä kai se on niin kirjoitettava kuin oli koulussa opetettu. Nyt käsitan kyllä asian. Mutta tekee minun mieleni kysymään, kummanko meistä silloin olisi ollut hävettävä vieraskielistä nimeänsä, — fil. tohtori Forsströminkö vain minun, tohtorin, joka oli kyllä muutakin lukenut tai minun, jolle oli vain opetettu nimenkirjotustaito?

Olkaat sukulajiemme Suomessa kärsivällisiä ja pitkämielisiä, vaikka meidän nimissämme tapaattekin vierasta sekoitusta. — Veri on silti sekoittamatonta ja puhdasta, — vastahan kansallissankarimme J. W. Snellmanin satavuotismuistojuhlana itsekin aloitte karsia pois vieraita leimoja kansallisilta sarkatakeiltamme; — minä uskallan vakuuttaa, että jos meille annetaan niin kauan ja niin suurena määrin oman kielistä opetusta kuin teille, silloin ei pidä löytyvän yhtään poffia eikä jeffiä Vienan Karjalassa. Odottakaa, Vienan Karjala alkaa vasta nyt omistaa asemansa, oman kielen kelvollisen, vasta nyt johtui Jyrille mieleen, ettei hänen nimensä pitäisi olla Jeger Laschkin vain Jyrki Lusikkainen.

Kuusjoki 19 p. lokakuuta v. 1906.

Ivana Ahippainen.

Puolan kansallisuustaistelua.

Yli kaksikymmentä vuotta on Preussin hallitus tunnetulla tarmollaan ja ankaruudellaan koettava saksalaistuttaa puolalaisia maakuntiaan. Käännytystyössä on hallitus pääasiallisesti käyttänyt kahta keinoa: se on koettanut juurineen hävittää puolankielen kieltämällä sen käytön kouluissa ja antamalla lukemattomille puolalaisille seuduille saksalaiset nimet; toiseksi se on siirtänyt sinne saksalaisia maanviljelijöitä ja porvareita. Molemmat keinot ovat osottautuneet tehottomiksi. Todellisuudessa ovat ne edistäneet puolalaisuutta ja vahingoittaneet saksalaisuutta.

Sillä huomattu on, että tilojen ostot itse asiassa ovat tehokkaalla tavalla kohottaneet puolalaisen maanviljelevän luokan taloudellisesta ahdingosta. Tilanhaltijat, jotka ennen ilman liikeomaa kykkivät suurilla tiloillaan, joita he eivät kyenneet järkipäisesti hoitamaan, muuttuivat nyt varakkain miehiksi. Siirtyneet saksalaiset taas ovat opettaneet puolalaisille järkipäisen maanviljelyksen taidon. Ja kun saksalaiset hyvinkin pian väsyivät sietämättömään asemaansa „vihollisessa maassa“, joutuivat tilat uuden oston kautta entisille omistajilleen takaisin taikka siirtyivät toisten puolalaisten käsiin, jotka uusissa oloissa olivat saaneet kokoon suuria pääomia.

Täydellä syyllä voimme sentähden sanoa, että ne sadat miljoonat, jotka Preussin valtio on myöntänyt Posenin saksalaistuttamiseksi, ovat menneet kankkusen kaitoon ja ainoastaan parantaneet puolalaisen väestön taloudellista asemaa ja siten mitä voimakkaimmalla tavalla vahvistaneet puolalaisten kansallisuutta.

Samoin on käynyt puolankielen poistamisyrityksille. Luullinen ankaruus tässä suhteessa on luonut marttyyrejä kaikkialla ja siten vahingoittanut saksalaisuuden asiaa. Yksinpä pienet lapsetkin antautuvat marttyyreiksi äidinkieltensä puolesta.

Erään suuren lontoolaisen lehden kirjeenvaihtaja, joka on matkustellut Posenissa, kuvaa räikein värein sitä surkeaa tilaa joka siellä vallitsi. Minne vaan meni, oli hänen ympärillään sorrettu kansa, joka ei enää uskaltanut ääneensä puhua omaa kieltään ja jota lauma aito preussiläisiä virka- ja palvelusmiehiä, raakoja ja ylimielisiä, sorti, mutta joka uupumatta taisteli epätoivoista ja väsymätöntä taisteluaan kansallisuutensa puolesta.

Tämä taistelu alkaa jo asemalla. Kantaja siellä melskaa huonoa saksaa. Hän on

puolalainen, mutta jos hän asemapäällikön kuullen lausuu yhdenkään puolalaisen sanan, saa hän heti potkun virastaan. Kaikki katujen nimet ovat „väännetyt“ saksankielisiksi, kaikki nimet ja muut sellaiset raitiotievaunuissa saksankieliset. Yleisissä rakennuksissa saksankieliset osotukset ja ne, jotka eivät sitä ymmärrä, saavat tulla toimeen niin hyvin kuin osaavat. Kaupunkien nimet muutetut; — — vanha puolalainen kaupunki Inovrallav on nyt Hohensalxa, Stajkovosta on tehty Bismarckhöhe ja n. e. „Väärällä“ osotteilla varustetut kirjeet joutuvat hukkaan. (Postivirkamiehet eivät muka tunne entisiä nimiä.) Puolalaisilla kaupoilla täytyy olla kahdet kyltit, saksankielinen puolalaisen vieressä.

Oikeuslaitoksessa synnyttää kieliriitä joka päivä ikäviä ja ärsyttäviä selkkauksia. Todistajat eivät osaa saksankieltä, santarmi todistaa, että he osaavat ja tuomari tuomitsee todistajan sakkoihin ja vankeusrangaistukseen; — tuomitut marssivat vankilaan kirkkain otsin ja sähköyvin silmin ylpeinä siitä, että saavat kärsiä maansa ja kielensä puolesta.

Posenin kaupungissa tapahtui äskettäin, että pari ylhäistä vanhaa aatelisnaista heitettiin vankeuteen siitä että olivat antaneet opetusta puolankieleessä. Tällä tavalla leviää viha preussiläisyyttä vastaan yhä enemmän ja enemmän.

Kouluissa syntyi usein myrskyisiä kohtauksia jo siihen aikaan, kun saksankieli oli pakollinen opetuskieli kaikissa muissa aineissa, mutta uskonnonopetus sai vielä tapahtua puolankieleellä. Kerta toisensa perästä kieltäytyivät lapset puhumasta saksa. He saivat selkäänsä preussiläisiltä opettajiltaan, mutta „lankesivat“ ehtimiseen samaan „rikokseen“ itsensä kielensä puolesta.

Silloin päätettiin tehdä loppu puolankielisen uskonnonopetuksen vahingollisesta vaikutuksesta ja määrättiin, että myös kristinuskon tunneilta on lasten äidinkieli karkotettava. Vastaukseksi tähän väkivallan ukaasiin pantiin viime syksynä toimeen suuri yleinen koululasten lakko. Kaikkialla kieltäytyvät lapset kouluissa puhumasta muuta kuin puolankieltä, kaikkialla vaikenavat he, kun opettajat tekivät saksankielisiä kysymyksiä. Kun opettaja luki „Isä meidän“ saksaksi, luki koko luokka kovaäänisesti „Isä meitänsä“ puolaksi. Varoitukset, neuvot, rukoukset, uhkaukset, ruumiilliset rangaistukset — mitkään eivät auttaneet.

Lapset itse eivät tosin keksineet tätä lakkoajatusta. Sen oli Puolan katolinen papisto yhdessä lasten vanhempien kanssa järjestänyt.

Että uskonnonopetus niissä oloissa, siten kun sitä nykyisin harjoitetaan ilman uskonnollista hartautta, pelkästään saksalaistuttamistyön renkipalveluksessa, enemmän vahingoittaa kuin hyödyttää lapsia ja turmelee koko heidän uskonnollisuutensa, koko heidän yhteiskunnallisen oikeuskäsityksensä, sitä ei kukaan voine toiseksi väittää. Ja varmaa on myöskin, etteivät ne lapset, jotka jo koulunpenkeillä ovat joutuneet marttyyreiksi uskonsa ja äidinkieltensä puolesta koskaan tule uskollisiksi Preussin alamaisiksi, vaan ikänsä kaiken tulevat vihaamaan sörtajiaan.

Preussin kuningas Saksan keisari ja kansa tahtoo kyllä käydä sivistyksen etunenässä, mutta ne keinot, joita heittäyttävät pientä, epätoivoista kansaa vastaan, joka taistelee kansallisuutensa puolesta, ovat raakoja ja barbaarisia.

Eiköhän tässä löydy yhtymäkohtia meidän sörtajaimme menettelytapaan ja meidän, karjalaisten, kansallisuustaistelun kanssa?

„Kolmen keisarin liitto.“

(Vanha tarina uudessa muodossa)

Oli muinen kolme miestä, joitten mieli oli päästä keisariksi. Eikähän siihen aikaan niin ylen vaikeata ollutkaan keisariksi pääseminen. Nämä kolme miestä siten tekivät sovinnon semmoisen keskenään, jotta kuin yksi heistä kerran pääsee keisariksi, niin toiset kynttä, kantta perässä. Niin tapahtuikin. Kuin sitten nuo „ylennehet“ alkoivat kansoja raastaa, erottaa veljet veljistään, sisaret sisaristaan ja verisin miekoin vetivät ne veriset viivat, joita sitten valtakuntainsa rajoiksi kutsuivat, niin kansat tästä mieli- ja ilkevästä ylen tyytymättömäksi tulivat. Valittelivat vaijojansa, vaateivat luonnollisia ihmisoikeuksia. Mutta nuo ovelat miehet, jotka olivat päässeet keisariloiksi, eivät huolineet kansan vaatimuksista. Luativat liiton keskenensä, jota liittoa kutsuttiin „kolmen keisarin liitoksi.“ Mutta tuo liitto olikin heille poloisille lankeemukseksi, sillä kansat laativat moni-tuhattapäisen liiton, jota ei mikään kuolevainen valta, eikä mahti maanpäällä konsana enää voinut masentaa. Jo kadottivat kaikkunsa kauniit keisarinimet, vaipui mahtava vainovalta. Soi rauha maahan ja istui ihmisiin hyväntahdon taimi.

Ilkamo.